

Dlouhodobě nemocní dostanou víc

Nejen v oblasti důchodů, ale i do nemocenského pojištění přinesla novela zákona řadu změn. Především zavádí dvě nové dávky – od 1. února otcovskou poporodní péči a od 1. června dlouhodobě ošetřovné. A rovněž zvyšuje nemocenskou i mateřskou.

DANA JAKEŠOVÁ

Nemocenská, mateřská, otcovská i ošetřovné se vyplácejí z nemocenského pojištění. Nárok na ně tedy mají jen ti, kdo odvádějí pojistné. Dávky se stanoví z průměrného denního příjmu, z něhož se ale započítává jen část. Takzvaně se redukuje. Od ledna se nově zvyšují částky, které se do příjmu zahrnují. Porostou tak i samotné dávky.

Zřejmě nejvíce lidí zajímá takzvaná nemocenská. Změna, kterou novela zákona přináší, se dotkne dlouhodobě neschopnosti. „Od 31. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti bude nemocenská činit 66 procent redukovaného denního vyměřovacího základu místo původních 60 procent a od 61. kalendářního dne pak 72 procent,“ popisuje Jana Buraňová, mluvčí České správy sociálního zabezpečení. „Lidem, kteří budou v dočasné pracovní neschopnosti déle než měsíc, bude tedy vyplácena vyšší nemocenská.“

Naopak zůstává zachováno, že v prvních třech dnech nemoci lidé nepobírají nic. Od čtvrtého do 14. dne pak náhradu za pracovní dny poskytuje zaměstnavatel. Teprve od 15. dne se nemocenská vyplácí z pojištění, a to 60 procent redukovaného denního příjmu.

S počty pomůže kalkulačka

Kalkulačka pro orientační výši dávek je již nyní na webu ministerstva práce a sociálních věcí (www.mpsv.cz/cs/11580). Jinak je výpočet složitý. V žádném případě nefunguje tak, že se vezme příjem na výplatní pásce a z něj se vypočítá 60, 66 či 72 procent.

Pro výpočet se používá takzvaný denní vyměřovací základ, což je určitým způsobem zjištěný průměrný denní výdělek (příjem), který se upravuje, takzvaně redukuje. „Redukční hranice týkající se denního vyměřovacího základu, prostřednictvím kterého se vypočítává například nemocenská, jsou tak pro rok 2018 tyto: první redukční hranice činí tisíc korun, druhá redukční hranice činí 1499 korun a třetí redukční hranice činí 2998 korun,“ říká Petr Sulek z MPSV.

Z částky do tisíce korun se započítává 90 procent, z částky od 1000 do 1499 korun 60 procent a z částky od 1499 do 2998 pak 30 procent. K částce nad 2998 korun se nepřihlíží. „Takto získané částky se sečtou, zaokrouhlí na celé koruny nahoru a procentní výměr se stanoví denní výše dávky nemocenského pojištění,“ vysvětluje Buraňová.

Pro lepší představu modelový příklad. Pokud bude zaměstnanec neschopen práce od 1. února do 8. března, bude mu náležet nemocenská za dobu od 15. února do 8. března, tedy 22 dnů. V případě, že tento zaměstnanec bude mít průměrný měsíční hrubý příjem 15 tisíc korun, za 22 dnů dostane nemocenskou 6036 korun (267 Kč × 16 dnů + 294 Kč × 6 dnů). Pokud by byl jeho průměrný hrubý měsíční příjem 40 tisíc korun, dostal by nemocenskou 14 784 korun (654 Kč × 16 dnů + 720 Kč × 6 dnů).

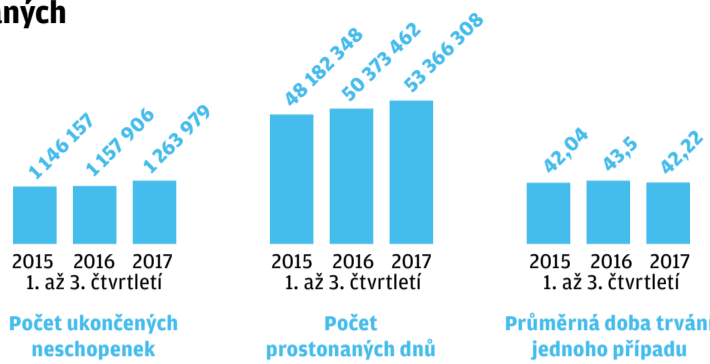
Pro hasiče a spol. 100 procent

Pro členy jednotek sborů dobrovolných hasičů a ostatní složky integrovaného záchranného systému pak bude od 1. února nemocenská za kalendářní den nově činit 100 procent redukovaného denního vyměřovacího základu. Ovšem pouze tehdy, pokud k onemocnění či úrazu došlo v důsledku výkonu práce.

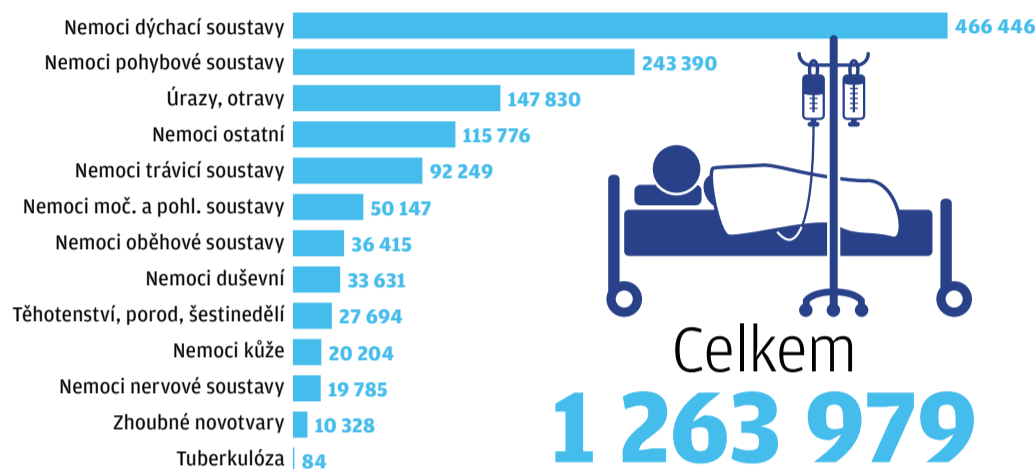
Na nemocenskou mají nárok i živnostníci (OSVČ), ovšem pouze v případě, že jsou přihlášení k nemocenskému pojištění. To je totiž pro osoby samostatně výdělečně činné dobrovolné. Mnozí živnostníci si ho neplatí a dávají přednost komerčnímu pojištění.

Další novinkou pro rok 2018 je takzvaná otcovská, tedy dávka otcovské poporodní péče. „Tato

Počet prstonaných dnů roste

Počet ukončených neschopenek podle diagnózy (v 1. až 3. čtvrtletí 2017)

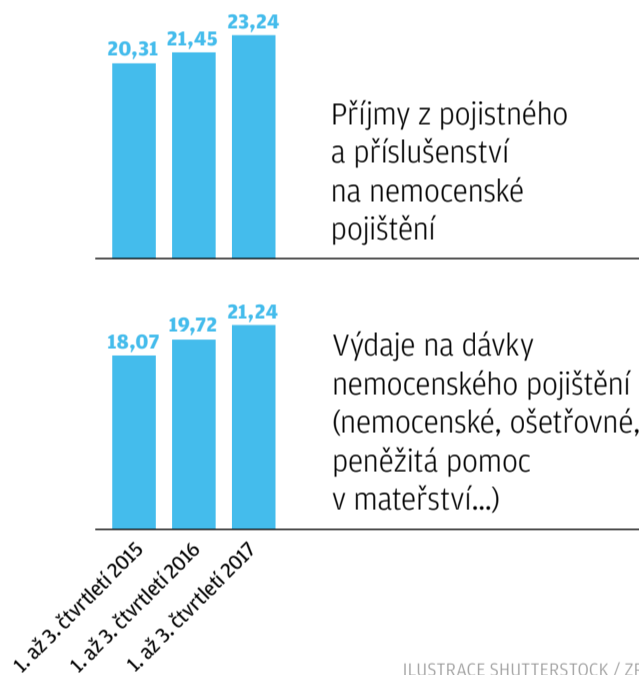

Kolik stát vyplácí v nemoci či mateřství

(v miliardách korun)

Zdroj: ČSSZ

ILUSTRACE SHUTTERSTOCK / ZR

krátkodobá dávka umožní tatínkům zůstat v prvních týdnech po porodu doma, aby pomáhali mamince s péčí o novorozence,“ říká Buraňová. Nastoupit na dávku mohou v období šesti týdnů ode dne narození dítěte. Výplata otcovské náleží za dobu sedmi kalendářních dnů, nelze ji čerpat přerušovaně a její výše je 70 procent redukovaného denního vyměřovacího základu.

Na tuto dávku má nárok pouze pojištěnec, který je v době nástupu účastníkem nemocenského pojištění. Aby měl na otcovskou nárok otec, jenž pracuje jako OSVČ, musí mít nemocenské pojištění placené alespoň tři měsíce.

Zaměstnanci budou žádat o otcovskou podávat, tak jako u ostatních dávek nemocenského pojištění, prostřednictvím zaměstnavatele. Osoby samostatně výdělečně činné ji budou uplatňovat přímo u okresní správy sociálního zabezpečení, u které jsou registrováni.

Dlouhodobě ošetřovné

V rámci nemocenského pojištění bude k 1. červnu 2018 zavedena ještě další nová dávka – dlouhodobě ošetřovné. To budou moci využít lidé, kteří se potřebují postarat o nemocného člena domácnosti či příbuzného. Mezi příjemci nově budou i členové z širšího rodinného okruhu. Nárok na ni tak může kromě manžela/manželky vzniknout také například druhovi či družce ošetřované osoby, sourozencům nebo třeba snaze.

„Tato nová dávka bude náležet při ošetřování osoby, která byla alespoň sedm dnů hospitalizována v nemocnici a po propuštění bude podle potvrzení ošetřujícího lékaře potřebovat ještě minimálně třicet dní celodenní péči,“ popisuje Buraňová. „Dlouhodobě ošetřovné bude vypláceno maximálně po dobu 90 kalendářních dnů ode dne propuštění z nemocnice a dávka bude činit 60 procent redukovaného denního vyměřovacího základu.“ V průběhu uvedených 90 dnů se ošetřující osoby budou moci v ošetřování střídát.

Samozřejmě na dávku bude mít nárok jen ten, kdo je účastníkem nemocenského pojištění po dobu stanovenou zákonem, tj. min. 90 dnů v době zahájení ošetřování.

Autorka je spolupracovnice LN

Paragraf si bere jen část lidí

DANA JAKEŠOVÁ

Když děti onemocní, jeden z rodičů s nimi musí zůstat doma. V takovém případě má nárok na ošetřovné, které patří mezi dávky z nemocenského pojištění. Má ale svá pravidla.

V prvé řadě je třeba upozornit na to, že na „ošetřovačku“ mají nárok jenom zaměstnanci. Pokud tedy nepracují na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce. Ti dávku získat nemohou. A stejně tak ani osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), a to ani v případě, že si nemocenské pojištění platí.

Ošetřovné lze získat v případě, kdy je třeba pečovat o člena domácnosti, pokud to jeho zdravotní stav vyžaduje. „Zaměstnanci se poskytuje vždy, pokud ošetřuje své dítě mladší deseti let, které onemocnělo nebo kterému se stal úraz,“ popisuje Jana Buraňová z České správy sociálního zabezpečení.

U starších dětí si pak rodiče mohou vzít tzv. „paragraf“ v případě nemoci či úrazu dítěte, pokud o potřebě jeho ošetřování rozhodne lékař. A zákon zná i několik situací, kdy je možné o tuto dávku požádat, přestože je dítě zdravé, ale rodič o něj musí pečovat (například při nařízené karanténě).

Když onemocní dítě

Pokud vy nebo partner zůstáváte s dítětem doma, jak to řešíte v práci?

Ošetřovné neboli „paragraf“	42 %
Dovolená	24 %
Nepracuji	15 %
Home office	11 %
Práce na volné noze (nemusím řešit)	5 %
Jiné	5 %

zdroj: Česká pojišťovna

Omezená je také doba, po které je možné ošetřovné čerpat. Maximální délka je devět kalendářních dnů, vyplácí se i za soboty, neděle a svátky. Pouze osamělý rodič (rozvedený nebo ovdovělý), který má v trvalé péči dítě ve věku do 16 let, může čerpat ošetřovné až 16 kalendářních dnů. Jen za určitých okolností může ošetřovné čerpat i druhý rozvedený rodič, přestože s potomkem trvale nebydlí v domácnosti.

Paragraf versus home office

Výše ošetřovného se počítá obdobně jako nemocenská. „Za kalendářní den 60 procent redukovaného denního vyměřovacího zá-

kladu,“ říká Buraňová. Například při hrubém měsíčním příjmu 15 tisíc korun bude ošetřovné za devět dnů činit zhruba 2400 korun, z 20 tisíc pak 3200 korun a z 30 tisíc přibližně 4800 korun.

Využití ošetřovného je nejčastější způsob, jak rodiče péči o nemocné dítě vyřeší. Podle průzkumu, který loni udělala Česká pojišťovna si „paragraf“ bere 41 procent z nich. Téměř čtvrtina respondentů ale uvedla, že nastoupí dovolenou. Z hlediska financí je to pro mnoho lidí výhodnější.

„V otázce práce z domova jako řešení péče o nemocné dítě pak můžeme vidět rozdílnou tendenci napříč republikou – na Moravě ji volilo jen osm procent dotázaných, v Praze 26 procent,“ říká Ivana Buriánková z České pojišťovny. Roli v tom sehrává i fakt, že v Praze je větší koncentrace zaměstnavatelů, kteří toto řešení umožňují. Tedy přesněji, pracovní pozice to umožňují.

Obvyklá je tato praxe třeba u IT firem. „Necháváme zaměstnance, aby si rozhodli podle svých možností, zda si vezme v případě nemoci dítěte ošetřovačku, nebo bude pracovat v režimu home office,“ potvrzuje Tomáš Ruttle, ředitel společnosti Komix. „Taková vstřícnost se nám pak vrací v podobě loajality našich lidí a velmi doboře odvedené práce.“

Rodičovský příspěvek lze čerpat rychleji

Výplacení rodičovského příspěvku doznalo od ledna několika změn. Zřejmě tou nejzásadnější je, že se ruší současné omezení horní hranice výše čerpání příspěvku.

Napříště už tak neplatí limit 11 500 korun za měsíc, dávku je možné čerpat až ve výši odpovídající peněžité pomoci v mateřství. Mateřská dávka se přitom vyplácí z nemocenského pojištění a činí 70 procent redukovaného denního vyměřovacího základu, maximálně pak 32 640 Kč.

„Rodiče s vyššími příjmy mohou celou částku příspěvku vyčerpat rychleji než dosud,“ říká Petr Habáň, mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí. Doplnuje, že rodinám s víceroletými dětmi celková částka rodičovského příspěvku z 220 tisíc na 330 tisíc korun. Pokud si už rodiny dosavadních 220 tisíc vybraly a dětem ještě nebyly čtyři roky, mohou si požádat o dočerpání.

Ti, kdo v současnosti nemají nárok na mateřskou a čerpají rodičovský příspěvek v pevných částkách bez možnosti volby až do čtyř let věku dítěte, si pak mohou nově zvolit čerpání až do 7600 korun za měsíc a zkrátit si tak dobu

čerpání na tři roky. „Jde především o studenty, OSVČ bez nemocenského pojištění a nezaměstnané,“ doplňuje Habáň. Tyto novinky mohou využít i rodiče, kteří již na rodičovské jsou. Musejí si ale podat novou žádost.

Rodinám s víceroletými dětmi zvyšuje celková částka rodičovského příspěvku z 220 na 330 tisíc korun

Další změny, které přináší novela zákona o státní sociální politice, se týkají přídávky na děti. „Od ledna se zvyšuje hranice příjmu potřebná pro nárok na přídávku na dítě z 2,4- na 2,7násobek životního minima. Na dávku tak dosáhne více rodin a podpoří se i ty, kde rodiče pracují, ale mají relativně nižší příjmy,“ vysvětluje Habáň.

A zvyšují se i částky přídávky na dítě o 300 korun pro děti pracujících rodičů (alespoň jeden z rodičů musí mít příjem ze závislé činnosti, samostatné výdělečné činnosti či dávky nahrazující tento příjem). „Nově tak budou činit 800, 910 a 1000 korun měsíčně podle věku dítěte,“ doplňuje Ha-

baň. O navýšení přídávky na dítě není třeba žádat, po splnění podmínek a po doložení dokladu o čtvrtletním příjmu Úřad práce provede výběr základní či zvýšené výměry automaticky.

Již od října loňského roku se pak při výpočtu přídávky na děti vychází z příjmu za období předcházející kalendářnímu čtvrtletí.

„Díky tomu už nebude docházet k situacím, kdy rodina na přídávku na dítě dosáhla někdy téměř až s dvouletým zpožděním, protože v době narození dítěte se ještě zohledňovaly příjmy obou pracujících rodičů,“ dodává Habáň. Dříve se totiž pro přiznání dávky posuzovaly až rok a půl staré příjmy. U OSVČ se pak o loňského října pro účely dávek státní sociální podpory vychází z posledního daňového přiznání a za každý měsíc samostatné činnosti se započte dvanáctina příjmu uvedených v daňovém přiznání. jak

NOVINKY 2018

Zítřka: Ceny bytů a nájmu 2018